

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет природничих наук

Кафедра біології та екології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дендрологія

Рівень вищої освіти Бакалавр

Освітня програма Біологія та лабораторна діагностика

Спеціальність Е 1 Біологія та біохімія

Галузь знань Е Природничі науки, математика та статистика

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 4 від "06" листопада 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Дендрологія
Викладач (-і)	к.б.н., доц. Гнєзділова В.І
Контактний телефон викладача	0342596164
Е-mail викладача	viktoria.gniezdilova@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний (<i>offline</i>)
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год., IV курс, VII семестр, залік
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro
Консультації	Очні групові та онлайн-консультації
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Навчальна дисципліна «<i>Дендрологія</i>» присвячена вивченню різноманіття деревних і чагарникових рослин, їх морфологічних, анатомічних та екологічних особливостей. Особлива увага приділяється систематиці, діагностичним ознакам видів та їх ролі в природних і штучних екосистемах. Студенти набувають навичок визначення рослин у польових та лабораторних умовах, а також оцінювання їх декоративної, господарської та екологічної цінності. Курс формує теоретичну базу та практичні компетентності, необхідні для роботи в галузі біології.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою курсу «<i>Дендрологія</i>» є формування у студентів системних знань про різноманіття деревних і чагарникових рослин, їх біологічні та екологічні особливості, а також набуття практичних умінь щодо їх визначення, оцінювання та раціонального використання в природних і культурних ландшафтах.</p> <p>Цілі навчальної дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Ознайомити студентів з основами морфології, анатомії та фізіології деревних і чагарникових рослин. ➤ Вивчити систематичне різноманіття та діагностичні ознаки основних таксонів. ➤ Розвинути навички польового та лабораторного визначення видів із використанням сучасних методів. ➤ Сформувати розуміння ролі деревних рослин у природних і штучних екосистемах, їхнього екологічного та господарського значення. 	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі біології при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування законів, теорій та методів біологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>ЗК03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК09. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо з метою збереження природного навколишнього середовища.</p> <p>СК03. Здатність досліджувати різні рівні організації живого, біологічні явища і процеси.</p> <p>СК04. Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних засобів у польових і лабораторних умовах.</p> <p>СК06. Усвідомлення необхідності збереження біорізноманіття, охорони навколишнього середовища, раціонального природокористування.</p> <p>СК07. Здатність до аналізу будови, функцій, процесів життєдіяльності, онто- та філогенезу живих організмів.</p> <p>СК09. Здатність аналізувати результати взаємодії біологічних систем різних рівнів організації, їхньої ролі у біосфері та можливості використання у різних галузях господарства, біотехнологіях, медицині та охороні навколишнього середовища.</p>	

<p>ПР10. Знати основи систематики, методи виявлення та ідентифікації неклітинних форм життя, прокариотів і еукариотів й застосовувати їх для вирішення конкретних біологічних завдань.</p> <p>ПР12. Демонструвати знання будови, процесів життєдіяльності та функцій живих організмів, розуміти механізми регуляції фізіологічних функцій для підтримання гомеостазу біологічних систем.</p> <p>ПР21. Аналізувати інформацію про різноманіття живих організмів.</p>				
5. Організація навчання				
Обсяг навчальної дисципліни				
Вид заняття			Загальна кількість годин	
Лекції			16	
Практичні роботи			14	
Самостійна робота			60	
Ознаки курсу				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
VII	Е 1 Біологія та біохімія	IV	Вибірковий	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		Кількість годин		
		лекції	практ роб	
		сам.роб.		
Тема 1. Предмет і завдання дендрології. Взаємозв'язок з іншими ботанічними науками. Об'єкти вивчення дендрології. Історія становлення і розвитку науки. Методи дендрології. Життєві форми деревних рослин.		2	1	8
Тема 2. Відділ <i>Pinophyta</i> . Загальна характеристика відділу. Класифікація. Загальна характеристика представників класів Гінкговидні та Хвойні.		2	2	8
Тема 3. Відділ <i>Magnoliophyta</i> . Загальна характеристика відділу. Класифікація. Загальна характеристика представників порядків Магнолієцвіті та Жовтецевоцвіті.		2	1	8
Тема 4. Відділ <i>Magnoliophyta</i> . Загальна характеристика відділу. Класифікація. Загальна характеристика представників порядків Самшифоцвіті, Букоцвіті та Березоцвіті.		2	2	8
Тема 5. Відділ <i>Magnoliophyta</i> . Загальна характеристика відділу. Класифікація. Загальна характеристика представників порядків Мальвоцвіті та Вербоцвіті.		2	2	8
Тема 6. Відділ <i>Magnoliophyta</i> . Загальна характеристика відділу. Класифікація. Загальна характеристика представників порядку Розоцвіті, родини Розові, підродин Таволгові, Сливові, Яблуневі і Розові.		2	2	10
Тема 7. Відділ <i>Magnoliophyta</i> . Загальна характеристика відділу. Класифікація. Загальна характеристика представників порядків Бобоцвіті, Сапіндоцвіті, Бруслиноцвіті, Дереноцвіті, Аралієцвіті, Черсакоцвіті, Маслоцвіті та Раннікоцвіті.		4	4	10
Заг.:		16	14	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				

<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>Система методів оцінювання складається із двох видів контролю: поточного та підсумкового.</p> <p>Поточний контроль включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - тестування – така форма контролю дозволяє перевірити підготовку студентів до кожного заняття; проводиться регулярно на вибірковій основі; - творчі завдання – проводиться з метою формування вмінь і навичок у студентів практичного спрямування, формування сучасного наукового мислення, вміння приймати відповідальні та ефективні рішення; - самостійна робота – така форма контролю дозволяє виявити вміння чітко, логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання, вміння працювати самостійно; - індивідуальна науково-дослідна робота студентів (презентації дослідно-проектних робіт, звіти про розробку комплексних проектів, контрольні роботи) – проводиться протягом семестру з метою отримання практичних навиків та умінь щодо використання та опрацювання наукових джерел, написання статей, тез, оформлення звітів, розробка презентаційного матеріалу, використання теоретичних та емпіричних методів дослідження. <p>Упродовж поточного контролю, на практичних заняттях, студент може максимально отримати 100 балів (70 балів – за усні відповіді на практичних заняттях, 20 балів – за індивідуальну науково-дослідну роботу, 10 – за контроль самостійної роботи).</p> <p>Підсумковий контроль проводиться у формі заліку. Підсумкова оцінка розраховується за сумою накопичених впродовж вивчення дисципліни балів.</p> <p>Впродовж вивчення дисципліни студент зобов’язаний:</p> <ul style="list-style-type: none"> - систематично відвідувати заняття; - вести конспекти лекцій і практичних занять; - брати активну участь в роботі на практичних заняттях; - виконувати тестові завдання; - виконувати індивідуальні науково-дослідні завдання.
<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>У письмовій роботі студент повинен продемонструвати уміння синтезувати теоретичні і практичні знання, отримані в межах одного змістового модуля. Під час підсумкового модульного завдання розглядаються контрольні питання, тести, ситуаційні задачі, запропоновані у методичних розробках для студентів, здійснюється контроль практичних навиків і умінь за темами змістового модуля. Усі відповіді повинні бути подані чітко, грамотно, у заданій послідовності.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Підсумковий контроль здійснюється після завершення вивчення всіх тем навчальної дисципліни. До підсумкового контролю допускаються студенти, які були присутні на більше 50% занять і набрали мінімум 25 балів за роботу на практичних заняттях. Студентам, які мали пропуски лекційних чи практичних занять, дозволяється ліквідувати заборгованість на протязі наступних після пропуску двох тижнів.</p>

Підсумковий контроль	Форма контролю: залік. Форма здачі: комбінована (письмова з усним захистом).
----------------------	---

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатів навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням: «Положення про запобігання академічному плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника <https://is.gd/tB2zi9>

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання. В Університеті діють морально-етичні принципи та правила поведінки викладачів і студентів, яких слід дотримуватися у своїй діяльності, прописані в Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://is.gd/eeiJX8>

Ліквідація академічної заборгованості, перескладання змістових модулів та оскарження результатів оцінювання проводиться згідно порядку прописаного в «Порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника» <https://is.gd/EtCjNG>

Завдання, які студент виконав пізніше зазначених кінцевих термінів не приймаються і повинні бути відпрацьовані індивідуально. Винятком із цього правила є наявність поважної причини з її документальним підтвердженням.

Неприпустимі списування, студент повинен вільно володіти матеріалом.

Якщо студент пропустив більше 50% занять, він повинен пройти тестування на сайті дистанційного навчання і тільки тоді буде допущений до написання екзаменаційної роботи.

Обов'язковим для допуску до екзамену є відвідування більше 50% занять, робота на заняттях, підготовка доповідей, виконання контрольної роботи.

По завершенні вивчення курсу здобувачі вищої освіти мають можливість пройти опитування у системі Центру дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності <https://d-learn.pnu.edu.ua/> щодо удосконалення якості навчання. Анкета носить анонімний характер і включає 10 запитань, відповіді на них будуть використовуватися лише в узагальненому вигляді.

Заповнення анкет є важливою складовою навчальної активності студентів, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати їх пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.

8. Рекомендована література

1. Гнєзділова В.І. Дендрологія: навч посібн. Івано-Франківськ, 2024. – 164с.
2. Заячук В.Я. Дендрологія. Хвойні. – Львів: Камула, 2005.- 176с.
3. Заячук В.Я. Дендрологія. Квіткові. – Львів: Камула, 2004. – 408с.
4. Заячук В.Я. Дендрологія. Львів: СПОЛОМ, 2014. - 676 с.
5. Калініченко О.А. Декоративна дендрологія. – К.: Вища школа, 2018. – 199с.
6. Ковалевський С. Б., Шепелюк М. О. Дендрофлора міста Луцька. Монографія. Луцьк. 2019. - 196 с.
7. Кохно М.А. Дендрофлора України. Голонасінні. – К.: Фітосоціоцентр, 2001. – 207с.
8. Кохно М.А. Дендрофлора України. Покритонасінні. – К.: Фітосоціоцентр, 2003.- 451с.
9. Кузнецов С.І., Кушнір А.І., Левон Ф.М., Пушкар В.В., Суханова О.А., Кузнецова

М.С., Гончаренко Б.В. Асортимент дерев, кущів та ліан для ландшафтного будівництва України. К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2020. 321 с.

10. Лукашук Г.Б. Дендрологія. – Львів: Львівська політехніка, 2020. – 348с.
11. Сікоренко Л.І. Декоративна дендрологія: курс лекцій. – Миколаїв, 2018. – 45с.
12. Шовган А.Д. Дендрологія. – Львів: Камула, 2001. – 152с.
13. Шовган А.Д. Дендрологія. Практикум. – Львів: Камула, 2002. – 122с.
14. Dendrology or Tree Identification. URL:

https://matinkhah.iut.ac.ir/sites/matinkhah.iut.ac.ir/files//file_basepage/dendrology.pdf

Викладачі:

(підпис)

Гнєзділова В.І.